

Nr 394.

Av fru **Västberg m. fl.**, angående viss ändring i lagen om barnbidrag.

I 4 § lagen av den 18 juni 1937 om barnbidrag stadgas, att då kvinna, vars barn eller adoptivbarn erhåller barnbidrag, ingår äktenskap med man, som icke är arbetsoförmögen, indrages barnbidraget.

I motiven till detta lagstadgande framhålles, att då änka gifter om sig, bortfaller förutsättningen för samhällets ekonomiska bistånd till hennes barn, nämligen det nödläge, som huvudförsörjarens frånfälle vållat. Detta resonemang synes oss ganska verklighetsfrämmande. Som änka har kvinnan i regel haft förvärvsarbete och därjämte uppburit barnbidrag för sitt eller sina barn i det genom mannens död upplösta äktenskapet. Om sedan änkan gifter om sig och i fortsättningen vill helt ägna sig åt hem och barn, torde man i regel kunna utgå från, att hennes ekonomiska standard icke nämnvärt eller kanske inte alls förbättras genom giftermålet. Om hon det oaktat gifter om sig, kanske hon just på grund av det uteblivna barnbidraget måste fortsätta med sitt förvärvsarbete. Säkerligen bär det henne emot, att hennes man skall försörja ett eller flera barn, till vilka han icke är fader. Det förefaller ju också tänkbart, att mannen själv kan hysa den meningen, att han icke har någon skyldighet att försörja hennes barn i ett tidigare gifte. Under sådana förhållanden kommer det nya äktenskapet att starta och existera under föga gynnsamma omständigheter. Genom barnbidragets bortfallande och kostnaderna för det nya hemmet blir makarnas ekonomi redan från början så ansträngd, att de icke med tillförsikt kunna se framtiden an och måste känna oro för att få egna barn. Sett ur befolkningspolitisk synpunkt synes mig därför bestämmelsen om att barnbidrag indrages vid änkas omgifte ha icke önskvärda konsekvenser. Även i det fall att kontrahenterna i det nya äktenskapet befinna sig på en så låg ekonomisk standard, att ett bortfall av barnbidraget medför att familjen måste söka hjälp av fattigvården, medför bestämmelsen mycket ogynnsamma verkningar. Det måste ju betraktas som en given fördel ur många synpunkter, om den nya familjen genom barnbidragets fortsatta utgående kan slippa att anlita fattigvården. Och i skatteutjämningsssyfte är det föga lyckligt att överföra dessa utgifter från staten till en kanske skattetyngd kommun.

Emellertid förekommer det ej så sällan, att en änka, för att få behålla barnbidraget, ej gifter om sig. Redan vid lagens tillkomst uppmärksammades, att risken att förlora barnbidraget troligen i åtskilliga fall skulle medföra en stark benägenhet hos änkor med barn att icke legalisera en förbindelse i stället för att gifta om sig, en risk som ju inte kan bli mindre då man

på goda skäl måste förutsätta, att mannen, med vilken förbindelsen upprätthålles, också har samma ekonomiska motiv att icke genom äktenskap förorsaka bortfall av barnbidraget. Då vi utgå från att ett ordnat äktenskapligt samliv ur såväl individens som samhällets synpunkt är att föredraga, verkar även i detta fall lagbestämmelse föga gynnsamt.

Som skäl för att barnbidrag skall indragas, då änka gifter om sig, har även i förarbetena till lagen kraftigt betonats, att mannen i det nya äktenskapet jämlikt lagen den 11 juni 1920 om makes underhållsskyldighet mot andra makens barn är pliktig att efter förmåga bidraga till barnets underhåll. Departementschefen medgav också, såsom framgår av propositionen rörande barnbidragslagen, att denna lagbestämmelse ofta vållat slitningar och förvecklingar. Det synes då oriktigt att längre fortsätta på en väg, vilken visat sig ha sådana ogynnsamma verkningar. I stället för att bygga vidare på en lag, som är mer än 20 år gammal och som i sina verkningar uppenbarligen visat sig föga lycklig, synes det vara på tiden, att den blir underkastad förnyad prövning i samband med socialvårdskommitténs pågående översyn av vår sociala lagstiftning.

Med stöd av vad vi ovan anfört få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att till socialvårdskommittén för allsidig och förutsättningslös utredning överlämna frågan om lämpligheten av att borttaga stadgandet i 4 § lagen den 18 juni 1937 om barnbidrag, att då kvinna, vars barn eller adoptivbarn erhåller barnbidrag, ingår äktenskap med man, som icke är arbetsförmögen, indrages barnbidraget.

Stockholm i januari 1944.

Disa Västberg.

Ebon Andersson,
Malmö.

Märta Öberg.

Ruth Gustafson.